บทความวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครอง ในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

อุสมาน ซาและ[*]
อับดุลเลาะ ยูโซะ[**]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเห็นของประชาชนต่อบทบาท ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้นำฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่อำเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยสัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านสตรี กลุ่มเยาวชน นักศึกษา บัณฑิตอาสา อิหม่าม ครูสอนตาดีกา เจ้าหน้าที่ รัฐสมาชิก อบต. และกลุ่มมวลชนอาสาสมัคร จำนวน 30 คน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทต้องรับผิดชอบในการบริหารงานปกครองแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1.ด้านการปกครองหมู่บ้าน 2.ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน 3.ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้นำฝ่ายปกครองบางพื้นที่มีความอ่อนแอและมีการเลือกปฏิบัติ รวมถึงมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำด้วยกัน และปัญหายาเสพติดมีการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้นำฝ่ายปกครองควรนำแนวทางและหลักศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการปกครองหมู่บ้าน การสร้างทีมงานให้มีความเข้มแข็ง และจัดให้มีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การจัดทำบัญชีคุมการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกำหนดจัดทำกฎกติกาหมู่บ้าน

คำสำคัญ: บทบาทผู้นำ, ผู้นำฝ่ายปกครอง

[*]นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์(การปกครอง) คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

[**] Ph.D. รัฐศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

RESEARCH

The opinion of people on the role of head governor in MuangYala District, Yala Province.

Usman Salaeh[*]
Abdulloh Yusoh[**]

Abstract

This research aims to study the opinion of people on the role problem and suggestion of head of governor in MuangYala district, Yala province; by interviewed 30 number of housewife, women, youth, student, graduate volunteer, imam, Islamic Kindergartenteacher, state authority, staff members of Local government, masses and volunteers groups; for the data analyzed and presentedin descriptive.

The study found that: the role of the head of governor in administrative and governance divide into three areas: 1. governing, 2.maintain order and security, 3. promotes and develops the village. For the problems and suggestions were: some head of governor were weak,discrimination, conflict to each other and drug problems were more prevalent, there for the head of governor should adopt and apply Islamic principles to govern the village, createstrength team work, organized continuity community relations activities, create controlling accounting to assist disadvantaged groups and put the village rule.

Keywords: Role of Governor, Head of Governor.

[*] Student of Master Degree, Department of political science, Fatoni University

[**] Ph.D (political science), Department of political science, Fatoni University

บทนำ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำฝ่ายปกครองเป็นสถาบันที่มีอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน (กรมการปกครอง , 2549 : 12) เป็นผู้ที่มาจากการเลือกของประชาชนโดยตรงปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นผู้ช่วยเหลือราชการของทุกกระทรวง ทบวง กรม ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน อีกทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ตลอดจนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น ๆ หลายฉบับซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และความมั่นคงของประเทศในตำบล หมู่บ้าน ที่ตนปกครอง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ตำบล หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำนโยบายสำคัญของรัฐบาลไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นจุดแตกหักต่อการเกิดผลสัมฤทธิ์ของนโยบายนั้น ๆ จึงจะเห็นได้ว่านโยบายสำคัญของรัฐบาลทุกเรื่องล้วนมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งสิ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุด คือ หมู่บ้าน ตำบล จึงมีความใกล้ชิดกับประชาชน รู้ปัญหาอุปสรรค และสภาพท้องที่เป็นอย่างดี นับว่าเป็นจุดเชื่อมโยงและรอยต่อระหว่างรัฐกับประชาชน รวมทั้งเป็นสถาบันที่หลอมรวมประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเป็นเอกภาพและเป็นปึกแผ่น เป็นการสร้างดุลยภาพในพื้นที่ ซึ่งหากไม่มีสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้เกิดช่องว่างในการยึดโยงและหลอมรวมประชาชนเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย รวมทั้งเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยและจัดการกับปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า **“จุดแตกหักแห่งความสำเร็จอยู่ที่หมู่บ้าน/ตำบล”** (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 6) เป็นสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา” โดยตั้งโจทย์คำถามว่า “บทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง และมีปัญหาหรือข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองอย่างไรบ้าง”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญด้วยตนเองและได้ทำการบันทึกข้อมูลผู้ที่ให้สัมภาษณ์ จากนั้นจึงได้ทำการถอดเทปและทำการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้เป็นเนื้อหาด้วยภาษาที่สละสลวยง่ายต่อการอ่าน แล้วทำการสัมภาษณ์รายต่อไปและนำมาเรียบเรียงข้อมูลที่ได้

จากการสัมภาษณ์ให้เป็นเนื้อหาด้วยภาษาที่สละสลวยเช่นเดียวกัน เพื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูลการให้สัมภาษณ์ว่ามีการตอบข้อมูลที่คล้ายกันหรือไม่อย่างไร แล้วทำการสัมภาษณ์รายต่อไปจนกว่าจะพบข้อมูลการให้สัมภาษณ์ที่ซ้ำกัน จึงจะหยุดการสัมภาษณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการปกครอง ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำฝ่ายปกครองว่ามีการปฏิบัติอย่างไร รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครอง

2) ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลัก งานวิจัยนี้จะทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพทั่วไป ลักษณะของภารกิจหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติงานจริง การจัดลำดับความสำคัญของงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องรับบริการและมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำฝ่ายปกครอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน ดังนี้

- กลุ่มแม่บ้านหรือสตรี	จำนวน 6 คน
- กลุ่มเยาวชนหรือนักศึกษาหรือบัณฑิตอาสาฯ	จำนวน 6 คน
- อิหม่ามหรือครูผู้สอนตาดีกา	จำนวน 6 คน
- เจ้าหน้าที่รัฐ หรือสมาชิก อบต.	จำนวน 6 คน
- กลุ่มมวลชนหรืออาสาสมัครในพื้นที่	จำนวน 6 คน

3) รูปแบบงานวิจัยนี้เน้นข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานเขียนต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวบทกฎหมาย งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์อีเล็คทรอนิคส์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

4) ขอบเขตระยะเวลา ช่วงเวลาการจัดเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ลงสนาม แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา ดังนี้

1) ช่วงที่ 1 เดือน ตุลาคม 2557

2) ช่วงที่ 2 เดือน มีนาคม – เมษายน 2558

5) ขอบเขตพื้นที่

งานวิจัยนี้ทำการวิจัยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เหตุผลที่คัดเลือกพื้นที่อำเภอเมืองยะลา เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีวิถีการดำเนินชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย เป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาและมีความเจริญในหลาย ๆ ด้าน และประชาชนมีความใกล้ชิดกับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นได้มากกว่าพื้นที่อำเภออื่น ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบระดับรุนแรงจำนวนหลายครั้ง ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และระดับตำบลมีความเข้มแข็ง และมีผลการปฏิบัติงานในภาพรวมเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

3. ผลจากการศึกษารัฐบาลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ โดยเฉพาะผู้นำหมู่บ้านสามารถนำไปใช้เป็นนโยบายและกำหนดแนวทางการปกครองหมู่บ้าน การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยพบว่าผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทต้องรับผิดชอบในการบริหารงานปกครองหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1) ด้านการปกครองหมู่บ้านผู้วิจัยพบว่าผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาท ดังนี้

1.1 บทบาทเกี่ยวกับงานด้านบริการประชาชน การประสานงานและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ผู้นำฝ่ายปกครองจะคอยให้การช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งของประชาชนในทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุการณ์อาจไม่ได้ทำด้วยตนเองทั้งหมด แต่มีการแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจที่ชัดเจนให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บางพื้นที่ยังปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควรแต่เป็นส่วนน้อย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำว่ามีความรับผิดชอบและจิตบริการมากน้อยแค่ไหน

1.2 บทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง ผู้นำฝ่ายปกครองมีการสนับสนุน ส่งเสริมโดยจะมอบหมายให้ผู้นำศาสนาหรืออุสตาดดำเนินการตามความเหมาะสม บางท่านสามารถนำการปฏิบัติ บรรยายธรรมสอนศาสนาและอ่านคุตบะห์ได้ด้วยตนเองแต่เป็นส่วนน้อย และบางท่านยังคงเฉยๆ ไม่มีการผลักดันในเรื่องเหล่านี้ แต่ไม่แสดงพฤติกรรมที่ต่อต้านแต่อย่างใด

1.3 บทบาทเกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ผู้นำฝ่ายปกครองจะให้ความสำคัญเรื่องการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์เป็นหลัก บางกิจกรรมไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณหรือใช้เพียงเล็กน้อยก็สามารถดำเนินการได้ทันที บางกิจกรรมต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจะมีการปรึกษาหารือกับทีมงานโดยใช้วิธีการระดมทุนหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในหมู่บ้านเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน

1.4 บทบาทเกี่ยวกับการดูแลให้ความช่วยเหลือ รับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน บางท่านชอบและจริงจังกับบทบาทในด้านนี้เป็นอย่างมากและสามารถทำได้เป็นอย่างดี จนเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน แต่บางท่านยังคงเฉย ๆ ไม่เห็นความสำคัญ ยังคงมีการเลือกปฏิบัติอยู่บ้างแต่เป็นส่วนน้อย และจะปฏิบัติอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือขึ้นไป

1.5 บทบาทเกี่ยวกับการนำข้อราชการหรือนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ มาชี้แจง ทำความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองมีวิธีการปฏิบัติ 3 รูปแบบ คือ 1. แบ่ง

มอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแลเป็นกลุ่มโซนบ้าน 2. ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงทำความเข้าใจในมัสยิดหลังละหมาดวันศุกร์ 3. ประชาสัมพันธ์ตามร้านน้ำชา หรือบอร์ดข่าวสารประจำหมู่บ้าน

1.6 บทบาทเกี่ยวกับการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) มีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ทุกวันศุกร์หลังละหมาด เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน

2) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบว่าผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาท ดังนี้

2.1 บทบาทเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองมีการจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เฝ้าระวังดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบควบคุมเป็นกลุ่มโซนบ้าน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการติดตาม สืบหาตัวผู้กระทำความผิด

2.2 บทบาทเกี่ยวกับการดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองจะตื่นตัวและให้ความสำคัญกับบทบาทในด้านนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่อาจเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหายาเสพติด จะแบ่งมอบหน้าที่ให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ดูแลรับผิดชอบเป็นจุด ๆ โดยเฉพาะโรงเรียน สถานที่ราชการ และเส้นทางหลักซึ่งประชาชนใช้สัญจรไปมา

2.3 บทบาทเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองแต่ละพื้นที่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน บางพื้นที่เน้นหนักในด้านการป้องกัน แต่บางพื้นที่จะปฏิบัติควบคู่กันไปทั้งการป้องกันและปราบปราม

2.4 บทบาทเกี่ยวกับการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้นำฝ่ายปกครองมีการจัดทำเป็นกฎกติกาหมู่บ้าน (ฮูกมปาก๊ะ) กรณีการตัดไม้ทำลายป่าจะกำหนดเป็นบทลงโทษขึ้นมา แล้วบังคับใช้ร่วมกัน

3) ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบว่าผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาท ดังนี้

3.1 บทบาทเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณต่าง ๆ ของรัฐที่ลงสู่หมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองมีการจัดเวทีประชาคมหรือการพูดคุยก่อนเป็นการเบื้องต้นทุกครั้ง เนื่องจากเป็นกระบวนการและข้อกำหนดของทางราชการ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน บางกิจกรรม/โครงการก็สามารถดำเนินการได้ทันที แต่บางกิจกรรม/โครงการไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดของงบประมาณ แต่จะนำผลการจัดเวทีประชาคมบรรจุเข้าแผนชุมชนเสนอต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.2 บทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านมีการศึกษาทั้งสายสามัญและศาสนา ผู้นำฝ่ายปกครองยังคงใส่ใจในระดับที่ไม่เข้มมากนัก เนื่องจากจะเน้นหนักภารกิจหน้าที่ด้านการปกครอง และการดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านเป็นหลัก แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือการเข้าไปนั่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเสียงส่วนหนึ่งในการกำหนดมาตรการและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีการศึกษานอกระบบหรือสถาบันปอเนาะ

3.3 บทบาทเกี่ยวกับการบริหารงานและพัฒนาหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ทันต่อความต้องการของประชาชนอาจทำด้วยตนเองหรือทีมงานไม่ได้ แต่มีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี บางหมู่บ้านผู้นำฝ่ายปกครองมีความขัดแย้ง

กับนายกและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารงานปกครองและการพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปด้วยความล่าช้าและค่อนข้างยาก

3.4 บทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี การแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองมีการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน/สตรีและประสานหน่วยงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภาครัฐและเอกชน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาและแนวทางการปฏิบัติอีกหลากหลายแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะจากประชาชน และต้องการให้ปรับปรุง แก้ไข หรือมีการปฏิบัติเพิ่มเติมจากเดิมที่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว ดังนี้

1) บริบทสังคม ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงอยากให้นำแนวทางและหลักศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการปกครองและบริหารงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และทีมงานบางพื้นที่มีความอ่อนแอ จึงอยากให้สร้างผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและทีมงานให้มีความเข้มแข็ง เข้าใจงาน มีการแบ่งมอบภารกิจหน้าที่ให้ชัดเจน

3) หมู่บ้าน/ชุมชน ปัจจุบันยังไม่มีการจัดทำแผนงานกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ จึงอยากให้มีการพูดคุยหารือร่วมกับผู้นำทุกฝ่ายในหมู่บ้าน จัดทำเป็นแผนกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ประจำปี และต้องเป็นแผนที่ดำเนินการได้จริง

4) ปัจจุบันการให้ความช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึงและมีการเลือกปฏิบัติ จึงอยากให้จัดทำบัญชีกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยแยกประเภท จัดลำดับความเดือดร้อน และจัดทำบัญชีคุมการให้ความช่วยเหลือให้ชัดเจนเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรม

5) การปกครองดูแลหมู่บ้านปัจจุบันมีความอ่อนแอยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร จึงอยากให้มีการจัดทำเป็นกฎกติกาหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อใช้เป็นมาตรการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและการปกครองดูแลหมู่บ้าน

6) ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านยังคงแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกลุ่มผู้เสพ จึงอยากให้เพิ่มความเข้ม สร้างความกดดันต่อกลุ่มผู้เสพยาเสพติดให้มากขึ้น ด้วยการสร้างทีมงาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านให้มีความเข้มแข็ง

7) การดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านประชาชนยังมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำและเจ้าหน้าที่รัฐ ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมด้วยการจัดตั้งให้เป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน(ชรบ.) ที่เข้มแข็ง

8) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำฝ่ายปกครองกับผู้นำท้องถิ่น ดังนั้น จึงอยากให้มีการพัฒนาสัมพันธ์ระหว่างผู้นำด้วยกัน บูรณาการปฏิบัติร่วมกันและสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

9) การบริหารจัดการงบประมาณที่ลงสู่หมู่บ้านยังไม่เกิดประโยชน์แก่หมู่บ้านและประชาชนเท่าที่ควร จึงอยากให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพื่อความโปร่งใสและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกับแนวความคิดหลักทฤษฎี ระเบียบและกฎหมายที่กำหนดว่าเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้นำฝ่ายปกครอง อีกทั้ง ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้อื่นที่ได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกันไปก่อนหน้านี้ สาเหตุที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามให้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกแบบเจาะจงกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำฝ่ายปกครอง จึงทำให้ผลการวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยพบว่าผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทที่ต้องรับผิดชอบในการบริหารงานปกครองหมู่บ้าน 3 ด้าน ดังนี้

1) **บทบาทด้านการปกครองหมู่บ้านผู้วิจัยพบว่า** ผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทเกี่ยวกับงานด้านบริการประชาชน การประสานงานและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น งานด้านทะเบียนราษฎร การแจ้งเกิด แจ้งตาย หรือแม้แต่งานบริการด้านอื่น ๆ และการปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้ ผู้นำฝ่ายปกครองจะคอยให้การช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งของประชาชนในทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุการณ์ อาจไม่ได้ทำด้วยตนเองทั้งหมดแต่มีการแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจที่ชัดเจนให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บางพื้นที่ยังปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควรแต่เป็นส่วนน้อย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำว่ามีความรับผิดชอบและจิตบริการมากน้อยแค่ไหน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะตัวแทนของรัฐ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ระบบออนไลน์) การเป็นตัวแทนของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อกับทางราชการ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลและพื้นที่ชนบทต่าง ๆ เนื่องด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องเดินทางเข้ามาติดต่อราชการที่อำเภอเป็นประจำ อีกทั้งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือชาวบ้านที่ไม่ค่อยรู้ระเบียบกฎหมายและขั้นตอนในการติดต่อราชการ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อราชการในปัจจุบันหลัก ๆ เช่น รับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การสร้างบ้านใหม่ การรื้อบ้าน การกำหนดเลขที่บ้าน เป็นผู้รับรองผู้ขอทำบัตรประจำตัวประชาชน รับคำร้องจดทะเบียนสมรส สำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะ รวมถึงควบคุมดูแลทะเบียนอาวุธปืน และยังสอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของ ทัศนา แสวงศักดิ์ (2522 : 30) ซึ่งได้สรุปลักษณะผู้นำที่ดีต้องประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีศิลปะในการบริหารงาน **นอกจากนี้แล้ว**ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การส่งเสริมให้อิหม่ามหรืออุสตาดซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามในหมู่บ้านมีการบรรยายธรรมสอนศาสนาให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น ผู้นำฝ่ายปกครองมีการสนับสนุนส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของศาสนาที่ถูกต้องจะมอบหมายให้ผู้นำศาสนาหรืออุสตาดดำเนินการตามความเหมาะสม บางท่านสามารถนำการปฏิบัติ บรรยายธรรมสอนศาสนาและอ่านคุตบะห์ได้ด้วยตนเองแต่เป็นส่วนน้อย และบางท่านยังคงเฉยๆ ไม่มีการผลักดันในเรื่องเหล่านี้แต่ไม่แสดงพฤติกรรมที่ต่อต้านแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง

นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนา และการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน และได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ (2) แนวทางการปฏิบัติ 2.3 ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแตกแยกหรือความไม่เท่าเทียม โดยมีการปฏิบัติที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับที่สามารถส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกและบรรยากาศให้เห็นว่าทุกคนสามารถอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข ตามวิถีชีวิต สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของตน **ข้อต่อไปเป็น**บทบาทเกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี ปรองดองสมานฉันท์ของคนในชุมชน เช่น กิจกรรมเมาลิดสัมพันธ์ กิจกรรมรอมฎอนสัมพันธ์การพัฒนาที่สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น ผู้นำฝ่ายปกครองจะให้ความสำคัญเรื่องการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์เป็นหลัก บางกิจกรรมไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณหรือใช้เพียงเล็กน้อยก็สามารถดำเนินการได้ทันที บางกิจกรรมต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจะมีการปรึกษาหารือกับทีมงาน โดยใช้วิธีการระดมทุนหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่ตาม (2) สร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ และยังสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนา และการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน และได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ (1) นโยบาย 1.1 นำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานการจัดการความขัดแย้งและการสร้างความรักความสามัคคี และความสมานฉันท์และความสงบสุขของประชาชน **ต่อด้วย**บทบาทเกี่ยวกับการดูแลให้ความช่วยเหลือ รับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีการประสานหรือแจ้งต่อไปยังหน่วยงานภาครัฐเพื่อช่วยเหลือต่อไป เช่น การรับมอบถุงยังชีพ การปรับปรุงซ่อม/สร้างบ้านให้ครัวเรือนยากจน เป็นต้น บางท่านชอบและจริงจังกับบทบาทในด้านนี้เป็นอย่างมากและสามารถทำได้เป็นอย่างดี จนเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน แต่บางท่านยังคงเฉย ๆ ไม่เห็นความสำคัญ ยังคงมีการเลือกปฏิบัติอยู่บ้างแต่เป็นส่วนน้อย และจะปฏิบัติอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจาก

ผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่ตาม (4) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ และยังสอดคล้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะตัวแทนของรัฐ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ระบบออนไลน์) การเป็นตัวแทนของรัฐ เพื่อช่วยเหลือพนักงานของรัฐในงานต่าง ๆ การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่มีเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและรู้จักประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น งานต่าง ๆ ของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องอาศัยกำลังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อช่วยเหลือราษฎรในยามประสบภัยพิบัติต่าง ๆ หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรผู้ประสบภัยมีอยู่หลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานอื่นที่ลงไปช่วยเหลือส่วนใหญ่มักจะต้องอาศัย 2 องค์กรที่จะให้การช่วยเหลือนั้นไปถึงประชาชนผู้ประสบภัย คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เนื่องจาก 2 องค์กรนี้ รู้จักพื้นที่ของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเรื่องนี้ ได้รับการบัญญัติไว้อย่างเป็นรูปธรรมโดยได้มาจากมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ระบุให้เป็นหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยตรง และต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ระบุไว้อย่างเป็น **ตามมาด้วย**บทบาทเกี่ยวกับการนำข้อราชการหรือนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ มาชี้แจง ทำความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบโดยทั่วกัน รวมถึงข้อกฎหมายใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง เช่น การลงทะเบียนยางพารา,ที่นา,การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นต้น มีวิธีการปฏิบัติ 3 รูปแบบ คือ 1. แบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแลเป็นกลุ่มโซนบ้าน 2.ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงทำความเข้าใจในมัสยิดหลังละหมาดวันศุกร์ 3.ประชาสัมพันธ์ตามร้านน้ำชาหรือบอร์ดข่าวสารประจำหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสม ควร และยังสอดคล้องกับและสอดคล้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะตัวแทนของรัฐ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ระบบออนไลน์) การเป็นตัวแทนของรัฐ เพื่อการประชาสัมพันธ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ในการนำข่าวสารของทางราชการไปแจ้งให้ประชาชนทราบ เช่น ประกาศของทางราชการ การเตือนภัยต่าง ๆ การบอกสภาพดิน ฟ้า อากาศ การบอกระยะเวลาในการนำสินค้าการเกษตรไปรับจำนำกับรัฐบาล การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของทางราชการ การแจ้งข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรม ประกาศรางวัลนำจับ หรือผู้ที่ชี้เบาะแส การประชาสัมพันธ์งานท่องเที่ยว งานประเพณี งานเทศกาลต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งประชาสัมพันธ์เพื่อหาอาสาสมัครเพื่อทำสาธารณประโยชน์ให้หมู่บ้านหรือตำบลของตนเอง เป็นต้น **และข้อสุดท้ายเป็น**บทบาทเกี่ยวกับการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน เป็นประจำ มีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกวันศุกร์หลังละหมาด เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และ

อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และมาตรา 28 ตรี วรรคสอง คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมายหรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอ

2) **บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบว่า**ผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี สร้างความเป็นธรรมให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การลักเล็กขโมยน้อย และปัญหาอื่นๆ มีการจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เฝ้าระวังดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบควบคุมเป็นกลุ่มโซนบ้าน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการติดตามสืบหาตัวผู้กระทำ ความผิดที่ไม่มากนักจะนำกฎกติกาหมู่บ้าน (ฮูกมปาก๊ะ) มาบังคับใช้ แต่ถ้าความผิดที่ร้ายแรงก็จะนำตัวส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่อำนวยการความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน และยังสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนา และการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน และได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ (1) นโยบาย 1.2 ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการฟื้นฟูอำนาจรัฐ **นอกจากนี้แล้ว**ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน เช่น การดูแลรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ การอยู่เวรยามดูแลเฝ้าระวังป้องกันเหตุร้ายในหมู่บ้าน เป็นต้น ผู้นำฝ่ายปกครองจะตื่นตัวและให้ความสำคัญกับบทบาทในด้านนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่อาจเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหายาเสพติด จะแบ่งมอบหน้าที่ให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ดูแลรับผิดชอบเป็นจุด ๆ โดยเฉพาะโรงเรียน สถานที่ราชการ และเส้นทางหลักซึ่งประชาชนใช้สัญจรไปมา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่อำนวยการความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน และมาตรา 28ทวิ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน รวมถึงประกาศคณะรักษา

ความสงบแห่งชาติ ฉบับ 102/2557เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนภายในหมู่บ้านโดยส่วนรวม คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีประกาศ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (3) ในวรรคหนึ่งของมาตรา 28 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4)พ.ศ. 2510 “(3) ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลงกรณ์ คลังข้อง (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่เป็นจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งพบว่าระดับการดำเนินงานตามบทบาทที่เป็นจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการอำนวยความเป็นธรรม และด้านการบริการประชาชน ทุกด้านมีบทบาทสูง ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระโชค บุญสวัสดิ์ ที่ได้ศึกษาเรื่องระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยระดับการปฏิบัติงานในด้านการให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับสูงที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.21 รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพงศ์ ศิริภักดี (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ผรส.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้:กรณีศึกษาอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ซึ่งพบว่าผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ผรส.) ในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี มีบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมอยู่ในระดับสูง **ต่อด้วย**บทบาทเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน เช่น การมอบหมายให้เครือข่าย อาสาสมัคร หรือ ชรบ.สอดส่องดูแล เฝ้าระวังความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด การตั้งด่านตรวจ จุดสกัด เป็นต้น แต่ละพื้นที่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน บางพื้นที่เน้นหนักในด้านการป้องกัน แต่บางพื้นที่จะปฏิบัติควบคู่กันไปทั้งการป้องกันและปราบปราม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่อำนวยการความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ศรีเพชรสุพรรณ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมาซึ่งพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริการประชาชน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและป่าไม้ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง **และข้อสุดท้าย**เป็นบทบาทเกี่ยวกับการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำเป็นกฎกติกาหมู่บ้าน (ฮูกมปาก๊ะ) กรณีการตัดไม้ทำลายป่าและกำหนดบทลงโทษขึ้นมา แล้วบังคับใช้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ คลังข้อง (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่เป็นจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งพบว่าระดับการดำเนินงานตามบทบาทที่เป็นจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการ

ปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการอำนวยความเป็นธรรม และด้านการบริการประชาชน ทุกด้านมีบทบาทในระดับสูง

3) **บทบาทด้านการส่งเสริมและการพัฒนาหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบว่า**ผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณต่าง ๆ ของรัฐที่ลงสู่หมู่บ้านโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยจัดเวทีประชาคม สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านได้ เช่น โครงการ พนม. และงบประมาณอื่น ๆ ของรัฐที่จัดสรรลงสู่หมู่บ้าน/ตำบล มีการจัดเวทีประชาคมหรือการพูดคุยก่อนเป็นการเบื้องต้นทุกครั้ง เนื่องจากเป็นกระบวนการและข้อกำหนดของทางราชการ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน บางกิจกรรม/โครงการก็สามารถดำเนินการได้ทันที แต่บางกิจกรรม/โครงการ ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดของงบประมาณ แต่จะนำผลการจัดเวทีประชาคมบรรจุเข้าแผนชุมชนเสนอต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนา และการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน และได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้(1) นโยบาย 1.3 ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชนเพื่อเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน **นอกจากนี้แล้ว**ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านมีการศึกษาทั้งสายสามัญและศาสนา เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพคน หมู่บ้าน/ชุมชนอย่างถาวรผู้นำฝ่ายปกครองยังคงใส่ใจในระดับที่ไม่เข้มมากนัก เนื่องจากจะเน้นหนักภารกิจหน้าที่ด้านการปกครอง และการดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านเป็นหลัก แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือการเข้าไปนั่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเสียงส่วนหนึ่งในการกำหนดมาตรการและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีการศึกษานอกระบบหรือสถาบันปอเนาะ และการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนา และการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน และได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ (2) แนวทางการปฏิบัติ 2.8 เร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มีส่วนร่วมเสนอแนะ

การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม **ต่อด้วย**บทบาทเกี่ยวกับการบริหารงานและพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทันต่อความต้องการของประชาชน โดยประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และอบต. เทศบาล ในพื้นที่ เช่น การปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น ผู้นำฝ่ายปกครองสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ทันต่อความต้องการของประชาชน อาจทำด้วยตนเองหรือทีมงานไม่ได้แต่มีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีแต่บางหมู่บ้านมีความขัดแย้งกับนายกและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารงานปกครองและการพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปด้วยความล่าช้าและค่อนข้างยาก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่ตาม(5)ให้การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชาย บุญโนนแต้ และเอื้อมพร ทองกระจาย (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประสานงานเพื่อการพัฒนาระหว่างผู้นำท้องที่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งพบว่า 1)ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่อนข้างน้อยทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกในท้องถิ่นและท้องที่และการติดต่อสื่อสารขาดประสิทธิภาพขาดผู้ประสานงาน ขาดข้อมูลที่จำเป็นต้องรับรู้ร่วมกันทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน 2)ผลกระทบจากการทำงานร่วมกัน การประสานงานกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังขาดความสามัคคี ขาดการประสานงานกัน และให้ความร่วมมือต่อกันน้อยมาก ทำให้เกิดปัญหาการพัฒนา การแก้ไขปัญหา **และข้อสุดท้าย**เป็นบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี การแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน เช่น การส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนยากจนและชุมชน โดยประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องผู้นำฝ่ายปกครองมีการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน/สตรี และประสานหน่วยงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ศรีเพชรสุพรรณ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริการประชาชน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและป่าไม้ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพล มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ชนะสิทธิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคต ซึ่งพบว่าบทบาทที่ควรจะเป็นไปในอนาคตปรากฏว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทเรียงลำดับความสำคัญและความต้องการ ความคาดหวัง คือ บทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบ เรียบร้อย บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ บทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ถึงแม้ว่าจะไม่ค้นพบจากแนวคิดทฤษฎีหรืองานวิจัยก็ตาม จากการสัมภาษณ์ประชาชนและกลุ่มบุคคลที่ต้องรับบริการและมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาและแนวทางการปฏิบัติอีกหลากหลายแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะจากประชาชนและต้องการให้ปรับปรุง แก้ไข หรือมีการปฏิบัติเพิ่มเติมจากเดิมที่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว สามารถอภิปรายได้ดังนี้

บริบทสังคม ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงอยากให้นำแนวทางและหลักศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการปกครองและบริหารงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) ได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ คือ ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแตกแยกหรือความไม่เท่าเทียม โดยมีการปฏิบัติที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม ในระดับที่สามารถส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกและบรรยากาศให้เห็นว่าทุกคนสามารถอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข ตามวิถีชีวิต สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของตน ประกอบกับความเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของประชาชนซึ่งมีความเคร่งครัดและศรัทธาในหลักศาสนาอิสลาม จึงมีความเชื่อมั่นว่าแนวทางและหลักการศาสนาจะสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างความสงบ สันติสุขได้อย่างแน่นนอน **นอกจากนี้แล้ว**กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และทีมงานบางพื้นที่มีความอ่อนแอ จึงอยากให้สร้างผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและทีมงานให้มีความเข้มแข็ง เข้าใจงาน มีการแบ่งมอบภารกิจหน้าที่ให้ชัดเจน สอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของทัศนา แสวงศักดิ์ (2522 : 30) ซึ่งได้สรุปลักษณะผู้นำที่ดีต้องประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีศิลปะในการบริหารงาน และยังสอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2530 : 85-86) ลูธาน (Luthans,1981) ได้ให้คุณลักษณะของผู้นำไว้ต้องประกอบด้วย การรู้จักวิเคราะห์ จูงใจเก่ง มีอำนาจ และต้องการความสำเร็จสมหวัง **ต่อด้วย**หมู่บ้าน/ชุมชนปัจจุบันยังไม่มีการจัดทำแผนงานกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ จึงอยากให้มีการพูดคุย หารือร่วมกับผู้นำทุกฝ่ายในหมู่บ้าน จัดทำเป็นแผนกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ประจำปี และต้องเป็นแผนที่ดำเนินการได้จริงซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ตอนที่ 4 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่สร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่และสอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2530 : 85-86) คอร์แมน (Korman,1975) ได้แสดงความคิดเห็น คุณสมบัติของผู้นำควรมีลักษณะซึ่งประกอบด้วย มีความฉลาด มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวุฒิภาวะ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 130) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำที่ดีไว้ว่าเป็นผู้ที่มีความคิดกว้าง ไกล และลึก และเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและปรับตัวเข้าสังคมได้ **ตามมาด้วย**ปัจจุบันการให้ความช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึงและมีการเลือกปฏิบัติ จึงอยากให้จัดทำบัญชีกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยแยกประเภท จัดลำดับความเดือดร้อน และจัดทำบัญชีคุมการให้ความช่วยเหลือให้ชัดเจนเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) ได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ คือ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น ที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่ โดยการขจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบบริหารงานยุติธรรมแบบบูรณาการ และพัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนากลไกเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน การพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชน และการพัฒนากระบวนการ

ยุติธรรมทางเลือก **ต่อเนื่องด้วย**การปกครองดูแลหมู่บ้านปัจจุบันมีความอ่อนแอยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร จึงอยากให้มีการจัดทำเป็นกฎกติกาหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อใช้เป็นมาตรการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและการปกครองดูแลหมู่บ้าน ประเด็นนี้ไม่มีเอกสารงานวิจัยหรือแนวความ คิดและทฤษฎีของนักวิชาการท่านใดมาสนับสนุน เป็นสิ่งที่มีการค้นพบใหม่ซึ่งเป็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน **อีกทั้ง**ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านยังคงแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกลุ่มผู้เสพ จึงอยากให้เพิ่มความเข้ม สร้างความกดดันต่อกลุ่มผู้เสพยาเสพติดให้มากขึ้นด้วยการสร้างทีมงาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำที่ดีของทัศนา แสวงศักดิ์ (2522 : 30) ซึ่งได้สรุปลักษณะผู้นำที่ดีต้องประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีศิลปะในการบริหารงาน **ต่อด้วย**การดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านประชาชนยังมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำและเจ้าหน้าที่รัฐ ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้วยการจัดตั้งให้เป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน(ชรบ.)ที่เข้มแข็ง ประเด็นนี้ไม่มีเอกสารงานวิจัยหรือแนวความคิดและทฤษฎีของนักวิชาการท่านใดมาสนับสนุน เป็นสิ่งที่มีการค้นพบใหม่ซึ่งเป็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน **ตลอดจน**ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำฝ่ายปกครองกับผู้นำท้องถิ่น ดังนั้นจึงอยากให้มีการพัฒนาสัมพันธ์ระหว่างผู้นำด้วยกันบูรณาการปฏิบัติร่วมกันและสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เมื่อครั้ง พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ , 2550 : 51) ได้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ คือ การเสริมสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างภาครัฐกับกลุ่มผู้นำและผู้สอนทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและองค์กรภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา หากผู้นำในหมู่บ้านมีการพูดคุยกันและเข้าใจกัน การพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้านก็จะเกิดขึ้นโดยเร็ว**และข้อสุดท้ายเป็น**การบริหารจัดการงบประมาณที่ลงสู่หมู่บ้านยังไม่เกิดประโยชน์แก่หมู่บ้านและประชาชนเท่าที่ควร จึงอยากให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพื่อความโปร่งใสและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงประเด็นนี้ไม่มีเอกสารงานวิจัยหรือแนวความคิดและทฤษฎีของนักวิชาการท่านใดมาสนับสนุน เป็นสิ่งที่มีการค้นพบใหม่ซึ่งได้รับการสะท้อนจากประชาชน อาจเป็นเพราะที่ผ่านมาการบริหารจัดการงบประมาณของผู้นำบางพื้นที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงต้องมีการยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯลฯ อาจมีความรู้หรือรายละเอียดเรื่องศาสนาได้ไม่ดีเท่าผู้นำศาสนา แต่ควรศึกษาหรือหารือร่วมกับผู้นำศาสนาในหมู่บ้านเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารงานให้เป็นไปตามแนวทางและหลักการศาสนาอิสลาม เนื่องจากวิถีชีวิต บริบททางสังคม ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ฉะนั้นแล้ว ประชาชนบางส่วนยังคงมีการเรียกร้องให้ผู้นำซึ่งทำหน้าที่ปกครองดูแลหมู่บ้านนำแนวทางและหลักการศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน แต่ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2) ประชาชนยังมองว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านคือที่พึ่งหลักและเป็นผู้นำสูงสุดในหมู่บ้าน ซึ่งมีทีมงาน ผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) นับว่าเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรง ซึ่งภาครัฐโดยกรมการปกครองได้จัดสรรอัตรากำลังพร้อมด้วยค่าตอบแทนมาให้เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฉะนั้นแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3) กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้ปกครองหมู่บ้านควรจัดให้มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี ปรองดองสมานฉันท์ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมดังกล่าวกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักจะมีปัญหาเรื่องงบประมาณ เนื่องจากไม่มีงบประมาณเป็นการเฉพาะ ส่วนใหญ่แล้วกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นผู้รับนโยบายและมีหน้าที่นำไปขับเคลื่อนในพื้นที่ให้เกิดผล ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นำไปดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นประจำทุก ๆ ปี

4) การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต้องมีความชัดเจน เป็นธรรม โปร่งใส และที่สำคัญไม่เลือกปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐควรจัดทำเป็นข้อสั่งการหรือนโยบายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการจัดทำเป็นบัญชีแยกประเภทกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ เป็นต้น และจัดทำบัญชีคุมการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และสามารถตรวจสอบได้หากมีข้อร้องเรียนเกิดขึ้น

5) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ควรจัดทำเป็นนโยบายหรือข้อสั่งการให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน กำหนดมาตรการในการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน โดยการจัดทำเป็นกฎกติกาหมู่บ้าน ขึ้นมา เพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดการและเอาโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหรือกระทำความผิดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ กฎกติกาที่กำหนดขึ้นควรต้องเป็นกฎที่ประชาชนส่วนใหญ่รับได้ และสอดคล้องกับวิถีชุมชน

6) การแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ผู้นำฝ่ายปกครองต้องบูรณาการร่วมกับผู้นำทุกฝ่ายในหมู่บ้าน เน้นการป้องกันมากกว่าการปราบปราม ควรมีการแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มแก้ไขที่ต้นเหตุ เช่น สถาบันครอบครัว การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เป็นต้นไม่ใช่แก้ไขที่ปลายเหตุซึ่งจะนำมาซึ่งความขัดแย้ง ความวุ่นวาย และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

7) การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรมีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ทุก ๆ คน ทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลหมู่บ้าน เช่น การสร้างเครือข่ายตาสับปะรด การสังเกต การแจ้งเตือนข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น

8) หมู่บ้าน/ชุมชน จะเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความรัก ความสามัคคีปรองดองในกลุ่มผู้นำเป็นหลัก หากผู้นำมีความขัดแย้งแล้วการพัฒนาก็จะเป็นไปด้วยความล่าช้า ผลกระทบจะเกิดแก่ประชาชนทันที ฉะนั้นแล้ว ผู้นำทุก ๆ ฝ่าย ที่มีอยู่ในหมู่บ้านต้องรักกัน สามัคคีกัน สนับสนุน เกื้อกูล ซึ่งกันและกัน

9) งบประมาณที่หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานเอกชนจัดสรรลงสู่หมู่บ้านโดยตรง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส เน้นประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนเป็นสำคัญ หน่วยงานภาครัฐที่จัดสรรงบประมาณต้องกำหนดให้การใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวผ่านกระบวนการคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน

9.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองว่ามีการปฏิบัติอย่างไรบ้างและมีปัญหาหรือข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองอย่างไรบ้าง ซึ่งทำการวิจัยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เท่านั้น ในการเก็บข้อมูลอาจไม่ทั่วถึงพื้นที่อำเภออื่น ๆ หากมีงานวิจัยอื่นที่มีประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้วิจัยเสนอให้ออกแบบสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นรายบุคคลหรือทำการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมถึงใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวมต่อไป

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. 2549. **กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน**. กรุงเทพฯ : ฉัตรป้อง ฉัตรภูติ.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคณะ. 2530. **การบริหารและการนิเทศการศึกษา**. สงขลา: เทพการพิมพ์.

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2522. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2550. **คู่มือการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.)**. ธันวาคม 2550.

จักรพงศ์ ศิริภักดี. 2555. **บทบาทของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ผรส.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี**, สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ทัศนา แสวงศักดิ์. 2522. **การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา.** ปริญญานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญญา ศรีเพชรสุพรรณ. 2547. **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วีระโชค บุญสวัสดิ์. 2551. **ระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส**. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พงษ์ศักดิ์ ชนะสิทธิ์. 2541. **บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอนาคต.** รายงานวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศักดิ์ชาย บุณโนนแต้ และเอื้อมพร ทองกระจาย. ม.ป.ป. **การประสานงานเพื่อการพัฒนาระหว่างผู้นำท้องที่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ** .หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อลงกรณ์ คลังข้อง. 2553. **บทบาทที่เป็นจริงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี**. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ข้อมูลออนไลน์

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2546. “บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและการปกครอง ท้องที่”. จากอินเตอร์เน็ต
http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=134372